

(המשך עממוד 11)

במשך הזמן התקרב דרעי לרב עובדיה יוסף, הרשים אותו יותר ויותר, ונראה שגם הרב שם לב לאורך הצעיר שהסתובב בביתו.

היתה זאת תקופת התמחות לדרעי. בעודו מלמד את משה, הקשיב למה שמתרחש בסלון — ושם התרחש הרבה. רבנים ופוליטיקאים באו אל הרב, ישבו בסלון ודנו בכל ענייני המדינה והציבור הרחיב.

בהדרגה התחילו דרעי והבן דוד מתערבים בענייני הרב, מציעים לו הצעות. כך החלה, כמעט בלי משים, קאריירה ציבורית.

באותה שעה נוצר גם יחס בין דרעי הצעיר ואשתו של הרב, הרבנית מרגלית יוסף. הוא קרא לה „אמא קטנה“. הריו של גרו בנתיים (רק בקרוב יעברו משם לירושלים). הם היו רחוקים. דרעי נילה הרבה שנתות בבית הרב יוסף, והתחיל להיות כביית, במשך כמה שנים, עד שהתחתן.

● צעידה בשם יפה

אריה דרעי התחתן בגיל 21. זה היה הגיל הנכון. בחור־ישיבה שאינו מתחתן עד גיל 21-22, מתחילים לבדוק מדוע אינו מתחתן.

פחה ארצה, קיבלה דורך בשכונת עיר־גנים ושם כיהן האב כרב שכונתי.

לווג הצעיר לא היה היכן לגור. מישפחת כלה, על 10 ילדיה, קיבלה עם עלייתה שתי דירות קטנות. כינתיים גדלו הילדים והתחתנו. דירה אחת היתה ריקה, ולשם נכנס הווג הצעיר.

זה היה סלאם אמיתי — מין שיכון רכבת, כשלכל בלוק שבע כניסות, ובכל כניסה שמונה קומות. הדירה היתה ישנה ומוזנחת. „אבל כשטוב לווג צעיר“, אמר דרעי באחת ההודמנויות, „לא חשוב איפה הוא גר.“

ולווג דרעי היה טוב ביחד. הבעל והאשה התקינו את הכל כמו ידיהם. לא היו להם רהיטים. הם השיגו מקרר משומש מכאן, תנור־גז משומש משם.

לא היו דודי־משמש בשכונה, מפני שהם היו יקרם. אחד השכנים זרק דוד חשמלי ישן. לילה לפני התחנה הלך דרעי עם חבר מהישיבה, לקחו מיטה ישנה של הסוכנות, ניסרו את מוטות־הברזל, חיברו אותם לקיר והשכיבו עליהם את הדוד. אבל דרעי הפעיל את הדוד הזה רק פעם אחת. היו רדשות ששעות כדי לחמם בו את המים לאמבט, והחשמל היה יקר מדי. מאז התרחצו בחמים שחממו על כירט־הגז.

החתן בן 21 עבר לכולל. יש כוללים המשלמים לאכרזים יותר, ויש המשלמים פחות. דרעי בחר בישיבת־סדר. הגדולה בירושלים. בישיבה זו הלימודים אינם פורמליים, וכל אחד קובע לעצמו את סדר־לימודיו.

מכיוון שהיה צורך לספל בענייני היישוב, ולא היה מי שיעשה זאת, הפך דרעי למזכיר. הוא התרוצץ בין הסוכנות היהודית והמועצה האזורית גוש־עזיון. אבל כשהחלו העניינים מס' תדרים ותחילו מלחמות־היהודים בין המתנחלים. דרעי הח' ליט שאין זה המקום בשבילו.

הזוג הנישואי דירה ברמות בירושלים וחזר לעיר ב־1983. אחרי שני הילדים — הבת שימחה והבן יעקב — היתה שנה דרעי שוב ביריין, בחודש השמיני. הבת שימחה כבר נולדה בירושלים. דרעי חזר ללמוד בכולל ירושלמי.

באותם הימים הורח הרב עובדיה יוסף מכהונת הרב הראשי, הראשון־לציון. השר משה ניסים ראג לכך שלא ייבחר מחדש. בין אביו של השר ניסים, הראשון־לציון הקודם יצחק רחמים ניסים, ובין יוסף היתה קיימת איבה, מאז שיוסף ירש את ניסים. ביום שהורח יוסף, עלה משה ניסים על קבר אביו ובישר לו שנקם את ניקמתו.

לגבי יוסף היתה ההרחק עצמה, והצורה שבה זה נעשה, מכה קשה מאוד. מה גם שתלמידיו הם שבאו במקומו. הוא ישב בביתו, זועף ומרנשפ, מקטר ומקנטר. רבים מבאי־ביתו הת' רחקו ממנו והתחילו להתקרב לצלחת החודשה.

אריה דרעי בא לביתו ועודד אותו. היחסים שחושלו אז, ברגעים הקשים ביותר לרב, הביאו במישרין לשלב המכריע הבא בחייו של דרעי: הקמת שׂים.

● אשכנזיה צולעת

בבחירות שנערכו ב־1983 בעיריית ירושלים קרה משהו מעניין. שתי קבוצות ספרדיות חרדיות מרדו בא' גודת־ישראל והקימו רשימות עצמאיות. אחת מהן היתה שׂים. שׂים היא צירוף של אותיות־בחירות, שנבחרו בחוכמה: ה' שם שׂים כולל את האות המסורתית של הספרדים („שמי רייתורה ספרדיים“), והוא בעל צליל קרוש — שׂים („שישה סדרים“) הוא שם נרדף לתלמוד. הרשימה זכתה בניצחון מה' מס: שלושה מנרטים במועצת־העירייה.

לרב עובדיה יוסף היה רק קשר רופף עם הר׳ שימחה. לאריה דרעי לא היה שום קשר עימחה. מכי' זון שהיה רשום בתושב מעלה־עמוס, לא היתה לו כלל זכות־בחירה בירושלים.

גם סיגנון הרשימה, שהיה עדתי־חריף, לא מצא חן בעיניו. הוא לא אהב התבטאויות כמו זו של אחד מדוברי הרשימה בטלוויזיה, שדיבר על קיפוח הספרדים והשביא כרוגמה את הטענה ש־אשכנזיות לא מתחתנות איתנו. רק אשכנזיה צור' לעת מתחתנת עם ספרדי.

אבל דרעי היה מאו ומעולם איש מציאותי, וניצחון כזה של רשימה עדתית ספרדית פתח אופקים חדשים. הוא שמע שאני' שי שׂים עוברים בארץ ואוספים חתימות לקראת הבחירות לכנסת ה־11, שהיו עתידות להיערך ב־1984.

מנהיגי אגודת־ישראל החלו חוששים מפני המהפיכה הס' פרדית. הם הבינו שיש לרב יוסף סמכות מכרעת בציבור זה. על כך באו אליו והציעו לו הצעות מפתות: שייכנס למועצת גדוליה־תורה, שיקימו לו בית־כנסת, שיבטיחו לו מקום שלי' שי או רכיעי כרשימה האגודה לכנסת. כל מה שהיה מוקצה מחמת מיאוס בעיני אגודת־ישראל במשך 40 שנה הפך פתאום קביל.

דרעי, שהיה צמוד לעובדיה יוסף, חידד את אוזי' ניו. בדעתו עלה רעיון פשוט: אם זה טוב בשבילם, למה זה לא טוב בשבילנו? הוא הציע לעובדיה יוסף: „הבה נעשה זאת אנחנו.“

אנשי שׂים הסכימו לקבל על עצמם את סמכות הרב יוסף. דרעי פעל כאיש־אמנו של הרב. אך היה ברור לו כי לא די בעובדיה יוסף, אם רוצים להקים רשימה שלא תהיה עדתית צרה. כמעט אוטומטית עלה שמו של הרב אליעזר שך.

לכאורה, הרבנים יוסף ושך הם כבשר וחלב. יוסף, רב ראשי לשעבר, יהוק משך, שהוא מרא' שי הציבור החרדי המואס ברבנות הראשית. אז' לם היו בין השניים כמה מכנים משותפים.

ראשית כל, שניהם היו ממורמרים. יוסף הורח, והרב שך היה נתון במצב של מילחמה בחסידים. שנית, לרשך היתה גישה לציבור הספרדי. בעוד שארמז'ים וחסידיהם הסתגרו בחי' רותיהם, טיפח שך דור שלם של תלמידים מיורחיים. שלישיית, מכחינה דתית ולאומית היו להם דיעות דומות.

דרעי החליט ליצור את הקשר בין השניים. הוא לא הכיר כמעט את הרב שך, ורק ביקר אצלו פעם אחת כדי לקבל ממנו ברכה לנישואיו. אך הוא הכיר את מוכירו האישי של הרב שך. הוא טיילפו אליו ואמר: „אני אריה דרעי. אני מטפל בעניין שׂים.“ אני רוצה שתסדר לי פגישה אצל הרב שך.“

המזכיר, יחזקאל אסחייק, ספרדי, פתסכים, כדי בקיש לרבר בית הרב שך בכניברק. שם עמדו ושוחחו מעט 2 אחרי' הצהריים עד שעה 11 בלילה. נוצרה ביניהם כימיה.

כשעה 11 עלו השניים לרב. תחילה אמר הרב שך שהש' קפותיו רחוקות מהשקפות הרב עובדיה יוסף כמיורח ממערב, אך בהדרגה השתכנע.

ברגע שהסכים, הורה הרב שך לשלושה רבנים ספרדיים,

אריה ויפה דרעי: אחות של חבר בפגישה בלובי המלון

המילגה היתה בערך בסך 100 דולר להודיש. מזה ניתן להיות רק בצימצום רב, אבל דרעי הצעיר היה מאושר.

● ההתנחלות של אורי זוהר

אחרי ההתננה ניתק הקשר עם הרב עובדיה יוסף. החיים עשו את שלהם.

אמנם, יפה דרעי עברה כמה שעות בשבוע בהוראה והר' ויחה מעט כסף, אבל התנאים היו קשים.

ואז בא אורי זוהר והציע הצעה מפתה. הוא החליט להקים התנחלות, מעלה־עמוס, ב־30 קילור' מטר מירושלים, ליד תקוע, מולדתו של הנביא עמוס. זה היה במקום שברח־אל במידבר יהודה.

החרדים ובעלי־השכונה, רובם אמריקאים, החליטו לגנות את כוחם בהתנחלות. הם חיפשו אברכים כדי לפתוח כולל כמקום. הם שילמו 300-350 דולר־ארים, פי שלושה ממה שקיבל דרעי בכולל הירושלמי. חוץ מזה קיבל קרוואן.

ההתנחלות קמה בתגובה גדולה, בגל של התלהבות. אריאל שרון נכח כחג העלייה לקרקע. אבל זה היה שיגעון.

גונם, המעלה של דרעי היתה זאת עלייה ניכרת ברמת' המחיייה. אחרי הדירה הישנה בשכונת־העוני, היה הקרוואן המורדני, המצוייד במיזוג־אוויר, בכחינת לוקסוס. אולם לא היו מים, לא היה חיבור לרשת החשמל, הגנרטור הקטן התקלקל לעיתים קרובות, החום הגיע ל־40 ואף ל־45 מעלות. המתנחלים התחילו באימונים להגנה עצמית. המפקד המר' חני היה יהושע בן־ששון, אחד מעצורי המחנתת היהודית, טיפוס תימהוני שלמר קבלה. הוא היה בעבר חייל אצול אריאל שרון, וגם נפצע. הוא היה מעיר את דרעי באמצע הלילה כדי לרבר איתו על מלכות־יהודה.

כמעלה־עמוס נולדו לדרעי שני ילדים. הוא חי שם במשך שלוש שנים, ושם גם התחילה קאריירה הציבורית שלו.

בישיבת־חברון אין כיתות, אלא יש וועד־ים. מכיוון שדרעי למד תמיד עם מבוגרים ממנו, היה בוועד' של בני 23, 24 — ואלה ככר היו בשלר של התחתנות.

אך מתחתן כחור־ישיבה כשיוצא שמו של בחור כי בא ומגן להתחתן, נודע הדבר לחברים, רבנים ומכרים מתחילים להתעניין. הבחור עצמו מתחיל לשאול ולברר למי יש אחות.

כשמציעים לבחור שידוך והוא נותן תשובה חיובית, קובעים פגישה. היא נערכת בדרך כלל בסרקלין של בית' מלון, אלא אם כן הבחורה שמרנית במיוחד. אז נערכת הפגישה בביתה.

הפגישה במלון, בדרך כלל בשעה 8 בערב, על ספל קפה, יכולה להימשך שלושי־ארבע שעות. הרגעים הראשונים יכולים להיות מביכים, אך לאחר מכן השיחה קולחת בדרך־כלל בטיבעיות. כל אחד מהשניים כבר בא מוכן, ויודע הכל על זולתו. הבחור יודע היכן לומדת הבחורה, מה הצינונים שלה, מי הם אחיותיה וגיסיה. בפגישה עצמה אין קובעים רבר. אם הבחור רוצה בבחורה, ולהיפך, מודיעים על כך לאיש ששידך. **דרעי הצעיר עבר ארבע־חמש שיחות כאלה. יש בחורים שעברו עשרות.**

אחיו הבכור של דרעי, יהודה, התחתן לפניו ולמד בכולל, אחרי השיבה. הוא התעניין וגילה כי לחברו יש אחות בגיל המתאים. הוא הציע אותה לאחיו.

דרעי לא כליכך רצה. הבחורה לא למדה במיכללה יוקר' תיולה להימשך שלושי־ארבע שעות. הרגעים הראשונים הפגישה נערכה בבית אחיו. אחריה באה עוד פגישה ועוד פגישה, שבע, שמונה, תשע. אחרי חודשיים החליטו להתארס.

הוא הביא אותה אל הרוריו וביקר אצל הרוריה. הרבנים קבעו תאריך להתונה, וגם את התנאים הכלכליים — מי נותן מה. בתקופת־האיורסין נפגש הזוג הרבה יותר.

הכלה, יפה־איווט, נולדה בצרפת. היא צעירה בשנה אחת מבעלה. אביה נולד במארוקו אך כיהן כרב בפאריס, ושם נולדה. ב־1969 עלתה המישי' כר